

Monumentnummer*: 514042

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 10 maart 2003
Kadaster deel/nr 82911/178

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>		
Bennekom	Ede	Gelderland		
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Bennekom	C			825
Bennekom	C			2306
Bennekom	C			2307
Bennekom	C			2308
Bennekom	C			2346
Bennekom	C			2347
Bennekom	C			2348
Bennekom	C			2349
Bennekom	C			2350
Bennekom	C			2351
Bennekom	C			2352
Bennekom	C			2353
Bennekom	C			2354
Bennekom	C			2355
Bennekom	C			2356
Bennekom	C			2357
Bennekom	C			2358
Bennekom	C			2359
Bennekom	C			2360
Bennekom	C			2361

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Bennekom	C			2362
Bennekom	C			2363
Bennekom	C			584
Bennekom	C			585
Bennekom	C			1870
Bennekom	C			2135
Ede	D			11602
Ede	D			11603
Bennekom	C			823
Bennekom	C			836
Bennekom	C			1415
Bennekom	C			822
Bennekom	C			1220
Bennekom	C			835
Bennekom	C			606
Bennekom	C			846
Bennekom	C			1416
Bennekom	C			2043
Ede	D			5038
Bennekom	C			2042
Bennekom	C			816
Bennekom	C			1345
Bennekom	C			1418
Bennekom	C			844
Bennekom	C			838
Bennekom	C			824
Bennekom	C			612
Bennekom	C			834
Bennekom	C			614
Bennekom	C			841
Bennekom	C			605
Bennekom	C			1417
Bennekom	C			792
Bennekom	C			827

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Bennekom	C			772
Bennekom	C			845
Bennekom	C			811
Bennekom	C			849
Bennekom	C			1354
Bennekom	C			828
Bennekom	C			613
Bennekom	C			829
Bennekom	C			821
Bennekom	C			2136
Bennekom	C			833
Bennekom	C			818
Bennekom	C			832
Bennekom	C			819
Bennekom	C			2041
Bennekom	C			798
Bennekom	C			1353
Ede	D			5039
Ede	D			5037
Bennekom	C			1871
Bennekom	C			801
Bennekom	C			1352
Bennekom	C			616
Bennekom	C			814
Bennekom	C			788
Bennekom	C			608
Bennekom	C			1774
Bennekom	C			813
Bennekom	C			607
Bennekom	C			1873
Bennekom	C			820
Bennekom	C			773
Bennekom	C			839
Bennekom	C			1673

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Bennekom	C			1355
Bennekom	C			793
Ede	D			5034
Bennekom	C			842
Bennekom	C			778
Bennekom	C			809
Bennekom	C			848
Bennekom	C			794
Bennekom	C			611
Bennekom	C			843
Bennekom	C			2044
Bennekom	C			826
Bennekom	C			837
Bennekom	C			812

*Omschrijving***

Omschrijving

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG. Grootschalige parkaanleg in landschapsstijl met parkweiden, slingerlanen en paden, vijverpartijen, zichtassen, solitaire en boomgroepen, parkbossen en productiebossen met slingerpaden, rond Huis Hoekelum en Huis Noordereng, verrijkt met tuinornamenten, tuinhuisjes, bouwkundige opstallen en bijgebouwen, die tezamen het cultuurhistorische landschap van de historische buitenplaats Hoekelum vormen. De parkaanleg van Hoekelum bergt nog enkele elementen in zich die tot in de 17de eeuw terug te leiden zijn, zoals de Laarse allee (Wageningse weg), die als dwarsas het gezicht vanuit het huis in oostelijke richting doorkruist, en de slotgracht, die vermoedelijk aan het einde van de 18de eeuw in landschapsstijl vergraven is. De aanleg van het park van Hoekelum dateert vermoedelijk uit het einde van de 18de eeuw, in de tijd dat Hoekelum in het bezit was van Gerrit Willem van Balveren, burgemeester van Nijmegen. Hij laat in 1787, wellicht in navolging van de grote zaal van de buitenplaats Biljoen, op Hoekelum de grote zaal van stucdecoraties door de Tiroler stucwerker Luran Rief van gezichten en decoraties in stuc voorzien, en liet wellicht toen zoals op Biljoen en Beekhuizen, de romantische aanleg tot stand komen, die thans nog in grote trekken bewaard is. Evenals op Biljoen en Beekhuizen was de geografische situering van het terrein van Hoekelum, gelegen aan de westflank van de Veluwe, door de aanwezigheid van sprengen en sterke accidentatie, bij uitstek geschikt voor de schepping van een vroege landschappelijke parkaanleg. Deze karakteristieken van vroege aanleg in landschapsstijl, ook wel Zwitserse stijl genaamd, zijn met name in het parkbosgedeelte aan de noordzijde van Hoekelum, met diep uitgesneden sterk curvende beekarmen, kleinschalige heuvelpartijen, restanten van kronkelige slingerpaden en met een ijskelder in een heuvelpartij te vinden. Ook de aanleg van de vijverpartij rond het huis en de sterk geaccidenteerde parkweide aan de achterzijde en terzijde van het huis doen vermoeden, dat eveneens dit gedeelte uit het einde van de 18de eeuw dateert. Oorspronkelijk was de weide achter het huis Hoekelum veel beslotener van atmosfeer, zoals op oude luchtfoto's en topografische kaarten nog te zien is. Het ruimschalige karakter van de aanleg achter het

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

huis werd in het begin van de jaren '90 van de 20ste eeuw gerealiseerd, door het aanleggen van een brede historiserende zichtas tot op het hoogste punt van de buitenplaats. De parkweide voor het huis, met de door bos geflankeerde zichtas over de Edeseweg en doorzichten in zuidwestelijke en noordwestelijke richting dateert vermoedelijk uit de eerste helft van de 19de eeuw, vermoedelijk na 1819, uit de tijd van het echtpaar Van Wassenaer-Van Balveren. Deze aanleg in de trant van Jan David Zocher jr. is veel weidser dan de eerder genoemde parkaanleg in landschapsstijl, alhoewel oorspronkelijk de perspectiefwerking door het grotere aantal boomgroepen en solitaire groter was dan tegenwoordig, zoals op de topografische kaart uit 1910 goed te zien is. De meer naar achteren in het park in 1859 opgerichte obelisk (RM 527126) memoreert de vele ontginningen en aanleg van nieuwe bossen door Otto van Wassenaar en noemt ook de opzichter van deze werkzaamheden sinds 1820, Gerrit van Hoogstraten. De landschappelijke aanleg met door bomen omgeven parkweide rondom Huis Noordereng met doorzicht tussen beide huizen, dateert vermoedelijk uit omstreeks 1849, toen Huis Noordereng werd gebouwd. Van Wassenaer heeft de aanleg van de buitenplaats verrijkt met de aanplant van productiebos, zoals in deze tijd op buitenplaatsen op de Veluwe en Utrechtse Heuvelrug gebruikelijk was. Deze bosaanplant was tevens de entourage van uitgestrekte wandelingen over slingerpaden, zoals op oude topografische kaarten en tegenwoordig op het terrein nog goed te zien is.

Waardering

De HISTORISCHE PARKAANLEG van de buitenplaats Hoekelum is van algemeen cultuurhistorisch en architectonisch belang:

- als representatief en relatief gaaf bewaarde grootschalige aanleg in vroege landschapsstijl, typerend voor grotere buitenplaatsen op de Veluwe aan het einde van de 18de eeuw;
- als belangrijk voorbeeld van een vermoedelijk laat 18de-eeuwse Nederlandse grootschalige parkaanleg in landschapsstijl met verrijkingen uit de eerste helft van de 19de eeuw;
- als zeldzaam voorbeeld van landschappelijke verweving van twee parken in landschapsstijl rondom de twee hoofdgebouwen op een historische buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument